

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Punctum Difficultatis 1. influeretne anima in operationes si distingueretur
à potentiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

non physica; multa autem ponuntur in prædicamentis, quæ non sunt physice & realiter distincta.

OBJICIT III. Actus illi, quos statim, ut experimur, distinguimus, per hoc, quod sint actus diversarum potentialium, verè debent esse diversarum potentialium, sicut à contrario, actus illi quos statim reducimus ad unam potentiam, verè debent esse actus ejusdem potentie. Sed omnes actus videndi v. gr. licet de objectis contrariis, reducimus ad visivam, actus audiendi ad auditivam. Ergo & potentie ipsæ distinguuntur.

RESPONDETUR. Retorquendo argumentum. Licet statim ac experimur in nobis apprehensionem etiam contrariorum, reducamus illam ad intellectum, non utcumque tamen, sed ut apprehendentem, & dum experimur actum enuntiandi, vel inferendi, actum enuntiandi reducimus ad intellectum non utcumque, sed enuntiativum, actum autem syllogizandi ad intellectum, non utcumque, sed syllogizantem referimus, nihilominus hi intellectus, non sunt in nobis distincti realiter. Ergo & in præsentem idem dicendum. Deinde distinguitur major actus, quos statim, ut experimur, distinguimus, per hoc quod sint actus diversarum realiter potentialium deberent esse actus diversarum realiter potentialium, Concedo. majorem. Actus quos distinguimus per hoc quod sint actus diversarum, ob diversa connotata potentialium, deberent esse actus diversarum realiter potentialium, Nego Majorem.

INSTAT I. Idem. Licet actus videnti & actus imaginandi, habeant aliquando idem objectum, adhuc distinguimus illos inter se, per hoc, quod sint actus diversarum potentialium. Ergo potentia visiva & imaginativa sunt diversæ potentie.

RESPONDETUR. Eadem methodo ut primo argumento. Negatur item hæc quæ hic supponitur Major: Qui actus distinguuntur inter se realiter, illi ostendunt distingui realiter potentias. Unde actus distincti realiter, in suo effici, realiter pendent à potentiis, sed non pendent à potentiis, in suo distingui, quasi non essent distincti realiter; nisi quia proficiscuntur à potentiis distinctis realiter. Cum individua v. gr. humana, distinguantur realiter inter se, & in effici, pendent ab Omnipotentia, neque tamen distinctio illorum realis, proficiscitur à distinctiōe reali Omnipotentie producentis Paulum, & omnipotentie producentis Paulum.

INSTAT II. Idem. Primo aspectu non minus videtur absurdum quod homo per intellectum velit, per voluntatemque intelligat, quam quod per oculos audiat, per aures videat. Ergo voluntas & Intellectus distinguuntur realiter sicut oculus & auris.

RESPONDETUR. Negando, absurdum esse dicere, quod intellectus velit, licet sit absurdum dicere, quod oculus audiat, quia hujus locutionis sensus est, auditio exercetur in organo oculi, quod falsum est; cum manifesta sit diversitas & distinctio realis horum organorum.

INSTAT III. Horum omnium à priori est ratio, quia ad actus attingentes objectum sub diversa ratione formali, & per modos terminandi diversos, requiruntur diversæ potentie, & si tales sint actus materiales, requiri solent diversa organa materialia.

RESPONDETUR. Ex dictis fallere majorem in intellectu enuntiante & inferente, definiēte & discurrēte, licet alia sit ratio definiēdi, & diversus operandi modus. Fallit item major in sensu communi, quia ratio visibilis, est ratio formalis alia, modusque tendendi invisibile, est alius, ac in audibile; & tamen hæc omnia proficiscuntur ab eodem realiter principio, in sensu communi. Quare autem licet organa sint realiter distincta, non sit necesse distingui realiter potentias, dictum supra.

Addo, quid sentiendum de illo quod dicit Maurus ad sextum, nempe in suis principiis potentiam apprehensivam, judicativam & discurtivam, esse unicam potentiam, quia sicut omnes visiones reducimus ad unam potentiam visivam, ita omnes apprehensiones, judicia, ac discursus reducimus ad unam potentiam intellectivam. Memoria tamen inquit aliquantulum distinguitur ab intellectu, quatenus superaddit species objectorum, ante cognitorum, *Sed etiam*

NON SATISFACIT. Quia auditiones & visiones licet reducuntur ad potentiam sensitivam, nihilominus reducuntur ad potentias, (ut vult Maurus) distinctas realiter, ita ut reductio ad potentiam sensitivam, sit reductio ad aliquid genericum, ergo etiam reductio apprehensionum, judiciorum, & discursuum, ad intellectum, erit reductio ad aliquid genericum, nec impediet, quominus reductio ad Intellectum, apprehendentem v. gr. Sit reductio ad aliquid distinctum realiter, à potentia judicativa. Aut si hic reductio, non est ad distinctam realiter potentiam, nec hæc erit. Item, si aliquantulum distinguitur memoria ab intellectu, ratione specierum, quas superaddit; etiam intellectus indiget speciebus, quibus non indiget voluntas, quæ talis & qualiter tantum, distinguetur à voluntate.

Punctum Difficultatis 1.

Influeretne Anima immediate in operationes, si distingueretur à potentiis?

DICENDUM est. Animam immediate eo etiam casu, influxuram in operationes.

PROBAT

PROBAT I. Conclusionem Ariaga & Oviado. Anima immediate debet concurrere ad actus voluntatis. Ergo immediate influit in suas operationes. Antecedens probatur. Quia si sola potentia influeret in actus voluntatis, sola potentia & non anima peccaret, anima enim non efficeret peccatum, id autem solum peccat, quod est causa peccati.

RESPONDET I. Recentior Suarez, Animam cum peccat, solum peccare per suam voluntatem, solum enim peccat in quantum est libera, & solum est libera, per voluntatem, quomodo autem anima possit peccare per solam voluntatem, illustrat hoc instantiis. Omnes homines peccaverunt per solam voluntatem Adæ; & si ad hoc peccatum sufficiebat alligatio voluntatum moralis ad voluntatem Adæ, multo magis sufficeret alligatio physica, animæ cum voluntate. Et sicut Principes agunt moraliter per suos plenipotentarios, Populi per Principes, pupilli per tutores, contrahentes per suos procuratores, propter alligationem moralem, cur non censetur anima agere per voluntatem, propter alligationem physicam.

CONTRA I. est. Tum quia, per quod transitur à non esse peccatoris, ad esse peccatoris, debet esse talis mutatio, ut illa posita, impossibile sit non fieri peccatum, ut notum est ex defensione hujus principii alias factâ. Sed si anima seipsa non influeret in actionem peccaminosam, non posset ostendi talis mutatio; quod probatur. Quia actio ipsa peccaminosa seipsa non potest inducere peccatum in animam, si enim per impossibile vel possibile, non esset voluntas unita animæ, & exerceret actionem peccaminosam, nullum esset fundamentum peccaturæ tunc animam, haberet se enim tunc anima, sicut voluntas Christi Humanitatis, & Beatissimæ, non alligata voluntati Adami; sic nec anima esset tunc alligata voluntati peccanti. Conjunctio etiam ipsa cum voluntate, non potest facere, ut peccante voluntate, peccet anima. Quia nihilo aliter habet se anima in ordine ad actionem peccaminosam, conjuncta atque non conjuncta; in quo enim aliter se haberet, quod ad præsens sine petitione principii conducatur, quomodo ergo ex conjunctione illa peccabit? Et non alligatio illa ad voluntatem, libera non sit animæ, si anima peccat non nisi propter alligationem, quomodo liberè peccabit, idque per actum suum proprium, peccatoque actuali. Tum quia id quod meretur, exercetque negotium salutis, non se in illo negotio per Tridentinum merè passivè habet. Ergo & id quod peccat, non se merè passivè habebit. Si autem anima non se moveret ad operationes, quomodo non se merè passivè habebit. Tum quia quomodo possit aliquis peccare peccato alienæ voluntatis hoc est originali, explicabilis est, ut faciunt Theologi in materia de peccatis,

sed quod sine motu proprio & actuali, peccare possit anima actualiter, non est explicabile. Tum quia; peccante voluntate, vel ita transfunditur peccatum in animam, sicut transfunditur originale in posteros, vel ita sicut transfunditur in ipsam voluntatem peccantem. Si ita ac in ipsam voluntatem. Ergo ita aget sicut voluntas, illa enim transfusio nihil aliud est, nisi ipsa actio peccaminosa disordinans voluntatem. Quod si ita transfunditur, sicut transfunditur originale, ostende, qui fieri possit, ut cum dicatur anima illa, non origine, sed actu peccatrix, sit tamen talis, sine ullo actu; quomodo item possit aliquid, per aliud à se, peccare suo physice peccato. Tum quia. Demus Tutores pupilli occidisse aliquem; non poterit dici, quod occiderint nomine pupilli. Ergo nec in presenti dici poterit, peccante voluntate peccare animam.

CONTRA II. Quero, voluntate peccante, vel potest dicere anima, nolo, volovè peccare, vel non potest dicere? Si potest? Contra erit. Tum quia jam prout condistincta à voluntate velle posset, rediretque quæstio, an velit per identificatam, an per distinctam voluntatem. Si per identificatam, Ergo & prior illa erat identificata. Si per distinctam, dabis processum in infinitum. Tum quia si anima potest dicere volo peccare, idque prout condistincta à voluntate. Ergo prout condistincta à voluntate, influet in actum peccaminosam, illud enim influere non aliud est, quam dicere, volo peccare. Quod si non potest dicere anima, nolo, voloque peccare, Ergo non est libera, Ergo non peccat. Neque valet, si dicas, liberè illam mediare, quia facit per voluntatem. Non inquam valet si id dicas, quia de hoc ipso quæritur, quomodo faciat per voluntatem; dicamque posse salvari libertatem totam, licet Deus determinaret ad peccandum, quia mediare homines habuerunt libertatem, habentque potentiam liberam.

CONTRA III. Ponamus peccatum esse actum positivum, realiter separabilem à peccatore, si ille actus poneretur in anima aliâ, qui illum actum non elicit, unireturque unione physica eidem animæ, nihilominus per illum, anima non peccaret. Ergo nec per peccatum suæ voluntatis, sibi physice unitum peccat, utrobique enim intercedit unio physica, quæ si in uno non facit, ut dicatur peccare per peccatum unitum physice, quare faciet in alio. Ea certè anima, prout condistincta voluntati, vel peccat liberè, vel necessariò. Si liberè. Ergo proprio motu. Sinecessariò. Ergo non peccat. Neque dicas, quod peccet liberè ratione voluntatis, argumentum enim procedit de illa, prout condistincta à voluntate.

RESPONDEBIS II. Quod admiserimus in physicis, mediantibus accidentibus causis principia-

† (N) 2 cipa.

cipales agere, modo causæ principali debito, hoc est, non agendo per se, sed per instrumenta.

CONTRA. Tum quia instrumenta illa, de quibus inibi actum, sunt talia, quorum vim agendi, quamvis non possint reprimere substantiæ, censentur tamen illa instrumenta, agere nomine substantiarum. Si autem non posset anima reprimere suam voluntatem, hoc ipso non censetur anima peccare per voluntatem, quomodo enim jam esset illi liberum, non peccare. Ergo apparet aliter comparari debere animam ad voluntatem, & substantias ad sua instrumenta. Tum quia, illa instrumenta sunt ejus naturæ, ut etiam separata à principali agere debeant, salvo hoc, quod actio illa, tribuatur principali. Hinc modus agendi illarum substantiarum est actio instrumenti. Jam autem voluntatis separata ab anima, actio, non tribueretur animæ. Ergo apparet actionem animæ, non esse præcisè actionem voluntatis. Tum quia, à modis agendi causæ necessariæ, non teneri illatio ad modum agendi causæ liberæ, quæ talis.

PROBANT II. Idem debet esse principium volitivum & cognoscitivum. Sed nisi anima immediatè concurreret ad actus cognoscendi, & ad actus volendi, non idem esset principium volitivum & cognoscitivum, sed distinctum realiter. Ergo. Major probatur. Quia si non idem deberet esse principium volitivum & cognoscitivum, voluntas ferretur in incognitum, non enim posset cognoscere. Nec refert, quod aliquid, distinctum ab ea realiter, cognoscat. Quia, ut illustrat Arriaga, parum refert Petro, si Joannes viam sciat, nisi hæc sit noticia, etiam in Petro. Et certè communi phrasi, voluntas appellatur cæca, quæ cæcitas actu tolli non potest, si alius quis, distinctis à se, videat.

RESPONDET I. Recentior Suarez voluntatem ferri in incognitum à se, cognitum tamen ab Intellectu.

CONTRA. Voluntas prout condistincta ab Intellectu, vel cognoscit, vel non cognoscit. Si cognoscit? Ergo identificat sibi intellectum. Si non cognoscit, quæro, an unio voluntatis cum intellectu, faciat voluntatem cognoscitivam, vel non facit? Si faciat, Ergo faciet illam intellectum. Si non facit cognoscitivam. Ergo ita cum unione illa manet cæca, sicut manebat sine unione. Ad eum modum, sicut si lux non illuminaret parietem & non faceret lucidum, ille ut ante, in tenebris esset. Sic etiam, nisi unio illa faciat voluntatem cognoscentem, ut ante, feretur in incognitum. Rursus, nihil plus habet voluntas illuminata ab Intellectu, si nihil percipit, atque tunc, cum non illuminatur ab Intellectu. Quia illud illuminari non videtur plus esse, quam percipere, sed si non illuminaretur esset cæca: Ergo & si non percipit, erit cæca.

RESPONDEBIS II. Propter radicationem illarum potentiarum in anima, fit ut ex opera-

tione unius potentia, excitetur operatio alius potentia.

CONTRA. Redit argumentum. Quomodo poterit fieri illa exercitatio, ut salvetur voluntatem non ferri in incognitum, si illa nullo modo percipit objectum. & si non est idem volitivum & cognoscitivum.

PROBATUR III. Quia si anima non concurreret ad operationes, haberet se sicut aliquid mortuum, nec plus ageret in corpore, quam forma lapidis unita ejus materiæ. Siquidem nihil jam ageret. Et sicut in materia de Angelis dicitur, quod si nihil operaretur Angelus, haberet se sicut mortuum quid, sic & in præsentia, anima esset quid mortuum.

Punctum Difficultatis 2.

Solvuntur Objectiones.

OBJICITUR I. Potest comitti peccatum, propter alligationem voluntatis humanæ, ad voluntatem Adami. Potest item fieri aliquid nomine populi, vel Principis, propter alligationem cum voluntate Principis, vel locum tenentis. Corpus item punitur propter sola peccata animæ, cui est alligatum corpus. Ergo etiam propter alligationem physicam voluntatis cum anima, poterit dici quod peccante voluntate, peccet anima puniaturque.

RESPONDETUR. Quod attinet ad Originale, Disparitas est. Quia connexio nostrarum voluntatum fuit nonnisi moralis, quomodo enim physicè connecti potuissent cum Adamo cum necdum fuerint; propter quam moralem nonnisi connexionem, fieri etiam potuit, ut absolute nos physicè non peccaremus, peccante Adamo, siquidem hæc moralis connexio, fuit nonnisi ex pacto. Jam autem quando voluntas peccat, debet ita peccare, ut hoc ipso, non possit non peccare anima, si enim peccante voluntate potest non peccare anima, non ostenditur sufficiens ratio, cur potius peccet. Ut ergo peccante voluntate dicatur peccare anima, non sufficiant alligatio moralis, non etiam physica unio, propter rationes adlatas. Ergo apparet recurrendum hinc esse ad aliud, hoc est, ad motum proprium animæ: licet in originali non sit recurrendum. Hoc ipsum, hæc alia methodo proponitur. Quia ad peccandum peccato originali (idem dic de faciendo aliquid nomine Principis vel populi) non est necessarius motus physicus posterorum, hoc ipso enim, illud peccatum non esset originale. Ad peccandum autem actuali peccato, necesse est moveri motu suo physico, quia nec ad mereri, nec ad demereri, habemus nos merè passivè. Cum ergo anima sit peccatura tunc peccato actuali, debet etiam intervenire, motus physicus ejusdem. Quod ad instantiam de corpore attinet, illa parum vincit.